

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 218 (3380) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Törökország megszigorította a Boszporuszon és Dardanellákon áthaladó hajók ellenőrzését

Széles arcvonalon várható az angolszászok támadása Délolaszországban

A hármasegyezményhez csatlakozott minden állam elismeri Mussolini kormányát

(P. A.) A háromhatalmi egyezmény évfordulója alkalmából tett miniszteri nyilatkozatok az ellenfél sajtójában és közvéleményében is komoly figyelmet keltettek. A Mussolini nyilatkozata külön is kiemelkedett a sors-szerűsége utalással, hogy a Duce kiszabadulása éppen az egyezmény évfordulójának a közelségében történt, s így az olasz nép igazi vezére maga bizonyíthatta az egyezménynek olasz részről való további szilárd fenntartását. Ő is kötötte meg az egyezményt, s hiába akarták ezt éppen az olasz nép nevében megcsorbítani, mert a kiszabadított Mussolini ismét ott van, hogy az olasz nép Lelke-akarataiból a megcsorbított meg nem történte tegye. A hármasegyezmény alkotói töretlenül együtt maradtak, habár az ellenséges diplomácia mindent megtett, hogy egyiküket kitorpje az együttesből, s így az egyezmény hármias alapzatát megdöntse. Nem sikerült, a hármias aláírás hiánytalanságát ma is az olasz nép nevében ugyanaz a Mussolini állja, aki az eredeti aláírást megtette.

Logikus folyománya volt ennek, hogy a más két aláíró hatalom a Mussolini kormányát továbbra is Olaszország igazi kormányának ismerte el. A többi csatlakozó állam is sietett nyilatkozni az egyezmény évfordulója napján, hogy hűséggel kitart az egyezmény mellett. Magyarország nevében külügyminiszterünk szólott, s nyilatkozatában igen mély és lélekbe markoló az erkölcsi hangsúlyozás. A legegyszerűbb magyar ember is meleg együttérzéssel tudta megérteni és átérzeni külügyminiszterünknek ezeket a szavait: „Megindultan és megilletődötten állunk a hősiesség és a szenvedések láttán, amelyből erőnkhez képest mi is becsülettel kivettük a részünket, s nemzeti létünk és az európai kultúra fenntartásáért továbbra is helytállunk.” Aztán: „Politikánkat a változó helyzetek közepette is változatlan szempontok határozzák meg, a nemzeti becsület és a nemzeti érdek iratlan törvényeinek hűségese betartása.”

Ebben az állásfoglalásban benne van a hármasegyezményhez való további ragaszkodás, tehát az egyezmény alkotóihoz és fenntartóihoz való ragaszkodás is. Amikor éppen az egyezmény évfordulója alkalmából, a japán és német kormányok a Mussolini kormányát külön kifejezetten is elismerték a meg-

újult Olaszország kormányának, ezzel világosan arra utaltak, hogy a hármasegyezmény további fenntartásában

Olaszország részéről Mussolini kormányát tartják nemzetközi jogi szerződő félnek.

Ujabb csapatokat tettek partra az angolszászok Délolaszországban

Berlinből jelentik: (B. T.) Itt az a vélemény, hogy az angolok és amerikaiak Dél-Olaszországban a legkövetkező idő alatt széles vonalon megkezdik a támadást. Az angolszászok újabb erős csapatokat tettek partra. A német vezérkar intézkedéseiből egyelőre semmit sem lehet tudni. A Balkánon a németek sikert értek el Korfu megszállásával és Spalato kikötőváros el foglálásával, ahol megelőzték az angolszászokat és elhárították azt a veszélyt, hogy az Adria keleti partján csapatokat szállítsanak a partizánok támogatására.

A Pest írja: A délolasz harcterről Zürichbe érkezett jelentések szerint Eisenhower nagyobb csapatokat vet a Salerno-Foggia vonalon folyó harcokba. Elsősorban a 8. brit hadseregnek eddig erősen visszamaradt körzetére vitték a csapatokat. Az angolok

jobbszárnya elérte Foggia, a közép azonban messze elmaradt és csak kedden vonult be Melfibe. Ez a magyarázata a közép támogatására küldött csapatoknak, valamint az, hogy az angol jobbszárny Foggia megszállása után nem észak felé haladt tovább, hanem teljesen átcsoportosítva, nyugat felé kanyarodott. Nyilvánvaló, hogy Montgomery be akarja keríteni Napolyt és Napolytól északra szeretné elérni a tengerpartot. Közben az 5. amerikai hadsereg jobbszárnya óvatosan közeledik a Caliri folyóhoz, a bal-szárny pedig még mindig a Salerno szakaszon folytatja eredménytelen támadásait a német védelem ellen.

Chiassoból jelentik: (B. T.) Az elmúlt szombaton 11 óra 55 perckor 36 amerikai repülőgép bombázta Firenzét. A támadás igen súlyos károkat okozott.

Ismét meggyúsult a bolsevisták nagy erővel végrehajtott áttörési kísérlete

Istanbulból jelentik: (B. T.) A török kormány a délkelet-európai és a fekete-tengeri háborús fejlemények miatt megszigorította a hadbanálló államoknak tengerszorosokon áthaladó hajóik ellenőrzését. A jövőben a hajók csak a montreuxi egyezménynek megfelelően haladhatnak át a Dardanellákon.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal középső és északi szakaszán a harci tevékenység 27-én nem érte el ugyan az előző napok méreteit, az ellenséges nyomás azonban az arcvonal súlypontjain tovább tartott. Csernigov térségében a bolsevisták, akik már napok óta hiába igyekeztek teret nyerni, újabb nagy erőket vontak össze, hogy áttörjék a német utóvédek vonalát. Támadásukat a páncélos és gépesített erők heves sikeivel hajították vegre, megsemmisítették a német utóvédek vonalát. Támadásukat a páncélos és gépesített erők heves sikeivel hajították vegre, megsemmisítették a német utóvédek vonalát. Támadásukat a páncélos és gépesített erők heves sikeivel hajították vegre, megsemmisítették a német utóvédek vonalát.

ébersége azt az újabb szovjet kísérletet is meggyúsította, amikor német egyenruhába bujtatott kisebb csoportok beszivárgása révén akarták feltörni a német zárvonalat. A Puty folyó mentén is megismételték a bolsevisták erőfeszítéseiket, hogy hídtonket támadások alapjává szélesítsék ki. Pánceltörőkkel jól megerősített mozgékony német csoportok ismét betörték a felvonuló szovjet erők mozdulataiba. Roszlavtól nyugatra és Szmolenszktől délre a záróállásokat tartó német erők kimagasló egyéni harci cselekményeinek sorozatával sikerrel fedték a német főerő mozdulatait. A bolsevisták vállalkozásainak elhárításában különösen megállotta helyét a légvédelem tüzérseg újfajta egyuja. Szmolenszktől északra és Demidovnál mintegy zászlóaljnyi erővel, legtöbbször azonban páncélos támogatás nélkül, támadtak a bolsevisták, de mindenhol eredménytelenül.

Churchill személyes üzenetével utazik Moszkvába lord Beaverbrook

Stockholm. (MTI) Az egyik amerikai államtitkár nyilatkozata szerint Hull külügyminiszter véglegesen elhatározta, hogy személyesen utazik Moszkvába, ha jelenléte ott hasznos lehet. Washingtonban azt hiszik, hogy Hullt Stettinius és Harriman kíséri el utjára.

Zürich. (MTI) Az Exchange jelenti Londonból: A News Chronicle szerint Lord Beaverbrook Churchill személyes üzenetével érkezik Moszkvába, hogy előkészítse az angolszász szovjet hármias értekezletet. Beaverbrook a kormányba való meghívása előtt Churchilllel hosszasan tárgyalt. Churchill rábirta a kormányba való belépésre, hogy mint személyes képviselője szerepelhessen a moszkvai vagy más különleges kiküldetések alkalmával.

Rendkívüli ülészakra hívta össze a japán országgyűlés

Tokió. (MTI) A Német TI jelenti: A tájékoztató hivatal közölte, hogy a japán országgyűlés október 25-én rendkívüli ülésnapra ül össze. A kormány ma rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen a császártól hozzájárulást kér egy mindössze két napig tartó rendkívüli országgyűlési időszakhoz. Ez lesz a 17-ik rendkívüli ülészaka a japán országgyűlésnek.

Sanghai. (MTI) A Német TI jelenti: A csungkingi politikai néptanács, hétfői elnapolása előtt, nyilatkozatot tett közlé, amelyben erősvádakat emelt a kommunista 18-ik

Megszűnik a Szabadka — nagyváradai sebesvonat

A Magyar Orezágos Tudósító jelenti: Az igen erős áruforgalom haladéktalan lebonyolításának érdekében a MÁV október 1-től kezdve a személyszállító forgalomban korlátozásokat léptet élethe. A Szabadka és Nagyvárad között közlekedő és Szabadkáról 7 óra 26 perckor induló, illetve oda 20 óra 47 perckor érkező sebesvonatpár megszűnik.

A Budapest—Nagyvárad—Sepsiszentgyörgy, illetve Marosvásárhely között közlekedő és Budapestről 7 óra 15 perckor induló gyorsvonatnál a Budapest—Nagyvárad közötti állomásokon a leszállást ellenirányban a Nagyvárad—Budapest közötti gyorsvonaton a felszállást nem engedik meg.

Hasonlóképpen a Budapest—Máramarosziget, illetve Sepsiszentgyörgy között közlekedő Budapestről 18 órakor induló sebesvonaton a Budapest és Érmihályfalva közötti állomásokon leszállani, ellenirányban felszállani nem lehet. Ezzel a vonatpárral közlekedő budapest—sepsiszentgyörgyi hálókocsijarat megszűnik. Budapestről október 5-én, Sepsiszentgyörgyről október 7-én indul utjára a

hadserg ellen engedtlenség és fel-forgató tevékenység miatt. E had-erők magatartását ezzel kapcsolatban bűnösnek bélyegezte. Csungking és a kommunista főváros, Yenan között az ellenséges érület olyan alakot öltött, hogy ide-oda röpködnek a vá-dak és fenyegetőzések. Yenanban ki-jelentették, hogy a kommunisták Csungking elleni harcaikban évek-corán annyi tapasztalatot szereztek, hogy nem lesz könnyű azok követ-kezményeit kiirtani.

A néptanács határozata végén is-mét felszólítja a kommunistákat, hogy oszlassák fel szovjet szerveze-teiket és a kommunista hadsereget illessék be a csungkingi véderőbe.

Jelenteniök kell az üzemek-nek szénszükségletüket

Felhívom a Nagyvárad thj. város területén levő 10, vagy tiznél több munkást foglalkoztató közséntüzelés-re berendezett ipari üzemek és vál-lalatok vezetőit, hogy a jelen hirdet-mény megjelenésétől számított 48 órán belül jelentsek be Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatalá-hoz (Szaniszló-u. 15. sz. a.) mennyi az üzemük évi szénszükséglete, a szükségletből mennyi van lekötés út-ján biztosítva s a biztosított mennyi-ségből mennyi van már leszállítva. Azok a vállalatok és üzemek pedig, amelyeknek szénszükséglete mind-ezideig biztosítva nincs, ennek okát jelentsek.

Nagyvárad, 1943. szeptember 28.

Dr. Soós s. k. polgármester.

Hírek a városházáról

Nagyvárad, szept. 29. Tegnap ülést tartott a városi ösztöndíjügyi bizottság. Megállapította, hogy azok a főis-kolai hallgatók, akik eddig a város ösztöndíját élvezték, egy kivételével megfelelő tanulmányi eredményeket igazoltak. A tanulmányait befejezett Csernák Emília ösztöndíját Kucserik Mária kapta meg.

Nagyvárad, szept. 29. Holnap kis-gyűlést tart a városi törvényhatósági bizottság, amelyen a polgármester be-számol a berettyószéplaki ligni-bányá-val történt megállapodásról. Mint is-meretes, a városi közgyűlés 30-án dél-után 5 órai kezdettel lesz.

Nagyvárad, szept. 29. Mint már meg-írjuk, szombat és vasárnap lesz az erdélyi törvényhatósági jogú városok polgármestereinek találkozója. Mátyás marosvásárhelyi polgármester szombaton délelőtt, Csóka László szatmári polgármester vasárnap reggel érkezik Nagyváradra. Szombat este a vendégek a polgármesteri páholyból végignézik a Szigligeti Színház előadását, vasár-nap délelőtt 9 órakor bizalmas érte-kezletet tartanak a polgármesterek. Utána megismerik a városnak a fel-szabadulás óta megvalósított építkezé-seit.

„A nemzeti alapon álló magyar munkásság felelősséget érez a nemzet sorsáért”

A Nemzeti Munkaközpontban tömörült munkásság deklarációja

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Nemzeti Munkaközpont országos nagytanácsának legutóbbi ülésén a nemzeti alapon álló magyar munkásság deklarációt fogadott el, amelyet eljuttat a magyar kormányhoz és a sajtó útján a magyar társadalomnak is tudomására hozza.

A deklaráció hangsúlyozza, hogy a nemzet háboruban áll és ezért minden egyéni, vagy osztályszerelemnél fontosabb e pillanatban az, hogy a magyarság fennmaradjon és átmentse létét az el-jövendő békésebb korszakra. Ma minden belső viszály, rendzavarás, társa-dalmi, vagy politikai harc csak a ma-gyarság ellenségeit szolgálja. Aki ma a belső rend zavarásával akarná idegen hatalmak érdekeit szolgálni, az haza-áruló. Az összeomló államok példájá-ból világosan beigazolódott, hogy a rendzavarás, a fejletlenség és a termelés megakadályozása éppen a leggyengébb társadalmi rétegeket sújtja a legjobban. A nemzeti alapon álló öntudatos ma-gyar munkásság jól tudja, hogy a nem-

zeti jóléte, ereje és biztonsága a nemzeti jövedelem nagyságától függ és a termelés folytonosságában történő leg-kisebb fennakadás esetén nemcsak az elmaradó bérek miatt szenvedne a mun-kásság, hanem csökkenne a nemzeti jó-szágmennyiség is, melynek ő szintén fo-gyasztója. A nemzeti alapon álló öntu-datos magyar munkásság éppen ezért minden esetleges bűjtogatással a leg-határozottabban szembefordul, mert a sztrájknak és szabotáznak még a gon-dolata is távol áll tőle. A nemzeti ala-pon álló munkásság a nemzet öntudatos és erős rétegének érzi magát, mely fe-lelősséget tartozik a nemzet sorsáért és rendületlenül hisz abban, hogy hű-sége, kitartása és áldozatvállalása a há-ború végeztével elnyeri jutalmát. Ez a magatartás szervesen beletartozik megbecsültetéséért és felemelkedéséért vívott harcába, melyet olyan országért vív, ahol nincsen szükség sztrájkra, mert jogait a szociális törvények bizto-sítják.

Megtartotta őszi közgyűlését a bihari református egyházmegye

Nagyvárad, szept. 29. A bihari refor-mátus egyházmegye szeptember 29-én délelőtt 9 órai kezdettel tartotta meg rendező őszi közgyűlését Molnár Vince tb. esperes és dr. vitéz Nadányi János világi elnök elnöklésével.

A közgyűlés mindenekelőtt elénekelt a „Te benned biztunk elejétől fogva” kezdetű zsoltárt, majd Molnár Vince esperes igét hirdetett, imát mondott és megnyitotta a közgyűlést.

Utána dr. vitéz Nadányi János világi elnök üdvözölte a megjelenteket, rész-vétellel emlékezett meg arról, hogy Va-day Béla esperest fiának elvesztésével súlyos gyász érte. Az elnök bejelen-tette, hogy a jövő évi munkára vonat-kozólag nem kíván részletes prográ-mot adni, mert a rendkívüli viszonyok ennek megvalósítását esetleg amugyis lehetetlenné teszik. Ennek a munkának azonban az egyház és a nemzet iránti kötelességek hű teljesí-tése jegyében kell folytania, különös figyelemmel az ifjúság nevelésére. Indít-ványozta, hogy a közgyűlés nyilvánít-e részvételt Vaday Béla esperesnek és üdvözölje Molnár Imrét abból az alka-lomból, hogy a szalontai egyházmegye gondnokává választották.

A közgyűlés megalakulása után Szabó Lajos lelkész felolvasta az esperesi jelentést, amely részletesen beszámol az egyházmegye múlt évi eseménye-ről. Kiemeli a jelentős, hogy az egy-házkerület a missziói munka hatályo-sabbá tétele céljából Barátkán 10 hold kiterjedésű földet vásárolt, amelyen megfelelő épület is van a itt missziói-

telepet létesített. Ajelentéssel szüksé-gesnek mondja, hogy az egyházak min-den eszközt ragadjanak meg az isten-tiszteletük látogatottságának emelésé-re, helyezzenek nagyobb súlyt a csalá-dok, főként a hadvonalultak család-jainak látogatására s építsék tovább a kapcsolatokat a hadvonalultakkal csomagok, levelek, sajtótermékek kö-lődése útján. Közli a jelentés az egyhá-zmegye lélekszámára vonatkozó adata-kat. Az egyházmegye 42 községében 1808 gyermek született az elmúlt év-ben s ezzel szemben 1537 haláleset volt. Az állatérseket is figyelembe véve a szaporodás 474 lélek.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

Nagyobb vita keletkezett a számvé-vőszék jelentése kapcsán. A közgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely nyolcnapos határidőt, ad az elmaradt számadások benyújtására.

Megválasztották az egyházmegyei atnács tagjait, az egyházkerületi képviselőket, valamint az egyházmegye levéltárnokát dr. Ince Gábor szemé-lyében. Három tanítónő és két egyhá-zmegyei mérnök a közgyűlés előtt le-tette az esküt.

A továbbiakban a missziói jelentés következett s az ezzel kapcsolatos ha-tározati javaslat szigorúan állástfoglal azokkal szemben, akik a missziói munkát nem végzik kellő buzgalom-mal. Szükségesnek mondja a határo-zati javaslat az ifjúsági munka foko-sztatását, a nagyváradiai diakmisszió egy-szezeitését, a leánykonferenciák tartá-sát és általában a női missziós munka szélesebb alapokra való fektetését.

A szórványok gondozásáról szóló je-lentés egyházi és magyar szempontból eök megnyugtató adatot tartalmaz és az erre vonatkozó határozati javaslat a szórványgondozói munka jelentős fe-llesztését helyezi kilátásba.

A közgyűlés számos személyi és egy-házközségi ügyben hozott határozatot s a kora délutáni órákban ért véget.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Jómódár.
BELVÁROSI: Méltóságos kisasszony.
CASINO: Fista tekintetes úr.
KORONA: Kálcsónadott élet.

Vasárnap is kézbesítik a faellenőrző lapokat

Ertesítem a város közönségét, hogy azok, akik nem üzemek, hivatalok, intézmények és vállalatok útján kapják meg a faellenőrzési lapokat, ezek ré-szére a Közelelmezési Hivatal lakásu-kon fogja kikézbesíteni. Tekintettel arra, hogy a lakásra való kézbesítés csak folyó hó 30-án délelőtt kezdődik és oly nagy mennyiségű a kézbesítendő faellenőrzési lap, hogy azt szombat délig nem lehet elvégezni, ezért értesí-tem az érdekelteket, hogy a kézbesi-tést a kézbesítők vasárnap is fogják eszközölni. Felhívom ezért azokat, kik nem tartoznak hivatalokhoz, intéze-tekhez, intézményekhez, vállalatokhoz vagy nagyobb üzemhez és fa ellenő-rző lapjukat nem kapták meg szombat estig, tartózkodjanak vasárnap délelőtt és délután lakásukon, hogy vasárnap a kézbesítő közegektől a faellenőrzési lapot átvehessék, mert már csak fael-lenőrzési lappal lehet tűzifát beszerez-ni. A fa beszerzés szabályozását a Közelelmezési Hivatal a helyi lapok-ban fogja állandóan közölni. Nagyvá-rad, 1943. szeptember 29-én. Dr. Soós, s. k., polgármester.

Négy vezérszónok beszél az Erdélyi Párt nevében a holnapi városi közgyűlésen

Nagyvárad, szept. 29. Az Erdélyi Párt városi tagozata tegnap este elnöki ta-nácsülést tartott. Kortsáros László is-mertette a politikai helyzetet, a párt működését, majd kijelentette, hogy a párt nem néz sem jobbra, sem balra, egyenesen megy a maga útján.

A város jövő évi költségvetését dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag ismertet-te. Örömmel állapította meg, hogy az alkotó szellem jegyében készült köl-tégvetés 34%-át beruházásra fordítják. A párt általánosságban elfogadta a köl-tégvetést, a részletekben megfelelő bí-rálatot gyakorol.

Patzkó Elemér kifogásolta, hogy a velencei partfalépítés 700.000 pengős munkálatait a város versenytárgyalás nélkül adta ki.

Kaczián Kálmán a bevonulási kép-ügyével foglalkozott és javasolja, hogy vagy új képet készítsen a művész, vagy pedig elfogadható formában javítsa ki. Arvay Árpád javaslatára elhatározták, hogy minden városi közgyűlés előtt megtartják a külön értekezletet.

A holnapi közgyűlésen a párt vezé-rszónokai dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag, dr. Patzkó Elemér és Arvay Árpád képviselők és dr. Kaczián Kálmán lesznek.

2 liter petróleum a magán-háztartások részére

Ertesítem a város közönségét, hogy október hó 1-től kezdődőleg további intézkedésig, magánháztartások részé-re szükséges világítási petróleum mennyiségét a Közelelmezési Hivatal 2 literben állapította meg. Nagyvárad, 1943. szeptember 29-én. Dr. Soós s. k. polgármester.

Szűcsakozni jöjjen a „MÁTYÁS” étterembe

Szilágyi Dezső-utca 5.

Telefon 19—50

Izletes konyha

Kitűnő italok

Tisztviselői ebéd P 2.10 Éttermünk minden hétfőn zárva

Mussolini elnökletével

Megtartotta alakuló ülését Olaszország fasiszta köztársasági kormánya

Ujabban Bulgária, Szlovákia és Mandzsukuo ismerte el a Duce kormányát — Anfuso, budapesti olasz követet nevezte ki Mussolini berlini nagykövetté

Róma. (MTI A Német TI jelenti: Északolaszország egyik városában szeptember 25-én, Mussolini elnöklete mellett megtartotta alakuló ülését Olaszország fasiszta köztársasági kormánya. A háromhatalmi egyezményhez csatlakozott államok közül hét főn a következők ismerték el Mussolini kormányát: Bulgária, Románia, Horvátország, Szlovákia és Mandzsukuo.

Róma. (MTI) A Német TI jelenti: A fasiszta köztársaság kormánya a Duce elnökletével rendezett alakuló ülésen fontos döntések történtek politikai, közigazgatási és katonai téren. Több szociális természetű határozat is történt, melyből — mint Mussolini hangsúlyozta — világosan kitűnik a fasiszta köztársasági kormány összetartozása a dolgozó néppel.

A Duce rámutatott azokra a nagy nehézségekre, melyek a jelen körülmények között az eszmék megvalósításával szemben még felmerülnek mindaddig, amíg az ostromállapot tart és a kormánynak csizmában és earkantuval kell feladatait teljesítenie. Emlékeztetett az Olaszország helyzetében július 25. óta bekövetkezett döntő változásokra. Akkoriban Olaszország, leszámítva a tengerentúli területek megszállását és az ellenség partraszálló kísérletét Sziciliában, csorbíthatatlanul birtokában volt nemzeti területének, valamint a háboru alatt szerzett zálogoknak és erős védőerővel rendelkezett. Az uralkodóház és a miniszterelnök áruháza folytán a véderő felbomlott és az egész újonnan szerzett területet kiürítették és az ország harmadrészt megszállta az ellenség.

— Ez a szomorú öröksége a rab-szolgal megalkodásnak, amellyel Badoglio önmagát és az országot kiszolgáltatta a zsidó nagytőkés ellen-ségnek.

Rámutatott azután az olasz nép jó érzelmére, mely a megpróbáltatásokban is megállotta helyét. Milyen dőre volt Badoglionak és barátainak reménye, amellyel ezek az áruháza azt képzeltek, hogy néhány tolvonással eltörölhetik a fasiszmusnak 21 évi fáradhatatlan munkáját. Azokra az olaszokra azonban, akiket mint áruháza lelepleztek, akik alacsony haszonlesésből ki akarták használni az ország szerencsétlenségét, megérdemelt büntetés vár. A kialakulásnak nem akar elébeugrani, azonban már most kijelentheti, hogy az új Olaszország korszerű állam és szilárd felépítésű és egyuttal időszerű szociális

közösség lesz, amely ismét megszerzi a világ bizalmát.

Végül hangsúlyozta, hogy az olasz nép már szerencsésen leküzdötte a válság kimondhatatlanul nehéz időszakát, amely részben nagyon üdvös is volt. Megtisztította a népet és a népből kiemelte a jót. Beszédét e szavakkal fejezte be:

— *Népünk nem pusztulhat el mindaddig, amíg tudatában van erejének!*

Angol lap támadja Churchillt, mert együttműködik Badoglióval

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Filippo Anfuso olasz követet a köztársasági fasiszta kormány berlini nagykövetté nevezte ki. Anfuso ked-

den délben repülőgépen utazott el új állomáshelyére.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Filippo Anfuso, a Duce által kinevezett új berlini olasz nagykövet kedden megérkezett a német birodalmi fővárosba. Ribbentrop birodalmi külügyminiszter nevében a nagykövetet Dörnberg követ, protokollfőnök köszöntötte a repülőtéren. Fogadásán a nagykövetség személyzetének élén megjelent Rogeri gróf, berlini olasz ügyvivő is.

Berlin. (MTI) Mint illetékes részről tájékoztatásul közlik: A német birodalmi főváros politikai köreiből érdeklődéssel figyelik milyen a viszonyok az olaszországi fasiszmus viszonyához az ellenséges államokban. Így azt észlelik, hogy erre az átalakulásra való tekintettel már most kezdik kétségbevonni a Badoglio-kormány törvényességét. Berlinben ezzel kapcsolatban utalnak a Reuter Iroda által hétfőn terjesztett diplomáciai kommentárra, amely szerint vitás kérdés, hogy vajjon a Badoglio-kormányt olasz kormányként

kell elismerni, vagy Olaszország felszabadítását szolgáló bizottságként, hasonlóan az északafrikai francia nemzeti bizottsághoz. Érdekes következtetésekre ad módot — mint Berlinben megállapítják — az angol sajtó, amely folytatja heves támadásait Viktor Emanuel és Badoglio ellen. A News Chronicleban Vernon Bartlett képviselő megtámadja Churchillt azért, hogy egyáltalában együttműködik Badoglióval. Mindebből arra lehet következtetni, hogy Londonban máris komolyan fontolóra veszik azt a gondolatot, vajjon elismerjék-e Badogliót és Viktor Emanuel.

Török képviselő bírálata a szövetségesek szicíliai politikájáról

Istanbul. (MTI) A Német TI jelenti: Szadak képviselő az Aksam vezércikkében foglalkozik Sziciliával, mint Amerika Máltájával. Helyteleníti, hogy a négy szövetséges nagyhatalom vegye át a világ politikai vezetését. Hivatkozik azokra a tapasztalatokra, melyeket annakidején szerzett mint népszövetségi kiküldött. Bírálja a demokráciák viselkedését, mert cselekedeteik ellentétesek hirdetett céljaikkal, valamint azok érdekeivel, akik érettiük léptek a háborúba. Idetartozik az az amerikai óhajlás is, hogy a háboru után megtartsák Sziciliát. Ezzel azonban számolni kell, mert látnivaló, hogy az amerikaiak a háboru után Északafrikában is ottmaradnak.

Összeomlott a bolsevisták támadása a Zaporosnye hídfő ellen

Meghiúsították a németek a Tamán-félsziget déli részén megkísérelt szovjet partraszállást — Amerikai hivatalos tényezők óva intik a közvéleményt a túlzott derüléstől

Washington. (Bud. Tud.) Strong, az Egyesült Államok helvettes vezérkari főnöke nyilatkozatában óva intett a túlzott derüléstől és kijelentette, hogy a német légiőro ma erősebb mint a háboru kitörésekor volt. Németországnak ma háromszor annyi hadosztálya van harcban, mint a német-lengyel háboru kitörése idején. A német hadiiparban foglalkoztatottaknak száma 23 millióról 35 millióra emelkedett. Japán légiereje szintén nagyot fejlődött. Ezekre a tényekre való tekintettel az USA-nak tovább kell fokozni háborus erőfeszítéseit.

Newyork. (MTI) Az Exchange jelenti Newyorkból: Mac Narney helyettes vezérkari főnök mintegy kétszáz gazdasági, szakszervezeti és más

szakember, valamint számos újságíró előtt a következőket fejtette ki:

— *Nem szabad elfelejtenünk, hogy a németeknek Sziciliában mindössze három és fél hadosztályuk volt. A 12 olasz hadosztály harci értéke rendkívül csekélynek bizonyult. Németország Európa életfontosságú ré-*

szein minden támadás ellen tizszerannyi csapatot tud bevetni, mint amennyivel Sziciliában rendelkezett.

Atterson hadügyminisztériumi államtitkár beszédéből nyíltan kitűnt a kormánynak az a törekvése, hogy fékezze az amerikaiak túlságosan derülendő hangulatát.

Kiürítették a németek Temrjukot, melyért egész szovjet hadosztályok véreztek el

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonalon a harcok súlypontja hétfőn a déli szakaszon volt. A kubáni hídfőnél a bolsevisták a Tamán-félsziget déli részén partraszállási bárkakkal támadó erőket próbáltak partraszállítani. A parti útvek elhárító tüze azonban már a tengeren visszaverte őket és ezáltal meghiúsult a partraszállás. Az egyik szovjet ágyunaszádott könnyű német tengeri erők elsüllyesztették. Magát Temrjukot, amely már hetek óta a bolsevisták támadásainak súlypontja volt s amelyért egész szovjet hadosztályok elvéreztek, az arcvonal megrovidítése során kiürítették. Az összes katonai berendezéseket, sőt közlekedési berendezéseket is leszerelték és elszállították. Temrjuk ma csak értéktelen romhalom. Melitopol térségében heves harcok után

számos és nem összefüggő támadás elhárítottunk. A Dnyeper középső szakaszától keletre a bolsevisták megkezdtek várt nagy támadásukat Zaporosnya hídfő ellen. Az egyre támadó gyalogsági és páncélos kötelé-

ketek és számos stormóvókat visszavetettünk. Az első támadás már a déli órákban a szovjet vereségeivel összeomlott. A harci szünet után a bolsevisták szűk területen két új gyaloghadosztályt vetettek be a harcba számos páncélosal, hogy ki- küzdjék a betörést. A vitázul harcoló

Gazdák figyelmébe!

Hüvelyesforgalmi és Vetőmagforgalmi
Központok megbízása folytán

Hüvelyes terményt és Vetőmagvakat

vásárol a HANGYA kirendeltsége, mint helyi kereskedő.
Kapisztrán János-tér 22.

gránátosok ezeket a friss erőket fel-fogták és kemény harcok után visszavetették.

Korfu szigetét megszállták a németek

Mint a véderő főparancsnoksága jelenteti:

Délolaszországban az angol-amerikai nyomás lényegesen erősbödött. Miután új erőket szállítottak partra. Míg a salernoi térségben minden támadást visszavertünk, Foggia térségében csapataink tervszerűen elszakadtak az ellenségtől és visszavonultak előkészített hegyi állásaikba. Foggiát valamennyi hadifortosságú be rendezésének elpusztítása után, kiürítettük. Olaszország északi részében és Dalmáciában körülzártunk erős bandacsoportokat. Ezekre megemmisítés vár. Split adriai kikötőt, melyet Badoglio csapatok kommunista bandákkal közösen védelmeztek, rohammal elfoglaltuk. Korfu szigetén, melynek áruló helyőrsége felvette az érintkezést az angol hatóságokkal, az ultimátum visszautasítása után német hegyvidékek szálltak partra, a haditengerészet és a légi fegyvernem hathatós támogatásával. E csapatok szétverték az ellenség ellenállását és több ezer foglyot ejtettek, majd a szigetet megszállták.

Zürich. (MTI.) Az Exchange jelenti Corsicáról: Bastia előtt a francia csapatok nagyon erélyes ellenállásba ütköztek. Bastiát olyan erős erődítések veszik körül, hogy a francia csapatokat előbb át kell csoportosítani, mielőtt megkezdhetik a főtámadást. A közvetlenül Bastiánál harcoló kötelékeket a francia parancsnokság visszavonta. A kedre virradó éjszaka az ostromló sereg tömege 18 kilométerre áll Bastiától.

Jelentős japán erősítések érkeztek Burmába

New Delhi. (Bud. Tud.) Burmába jelentős japán erősítések érkeztek. A burmai japán hadsereget kétszáz ezer főre becsülik. A szövetségesek teljes erővel folytatják előkészületeiket a japánok elleni támadások megindítására.

Közszükségleti cikk elvonása miatt pénzhüntetésre ítélték több váradi kereskedőt

Nagyvárad, szept. 29. A törvényszék ma délelőtt tárgyalta Bleyer Márton nagyváradi kereskedő ügyét. Kovács Miklós, Papp Kálmán, Kopil János és Dubinszky Simion ült még a vádlottak padján, mind nagyváradi kereskedők. Vád szerint ismeretlen német katonától hatósági bejelentés mellőzésével vásároltak egy gumibroncsot és azt uszaráron továbbadták. A bíróság bűnösnek mondotta ki az öt vádlottat közszükségleti cikk jogellenes elvonása vétségének címén és Bleyert 150, Kovács Miklóst 100, a többieket pedig 50-50 pengő pénzhüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Robbanás egy portugál erődben. Lisszabonból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Lisszabon közelében. Amicira erődben, ahol fegyvereket őriztek, robbanás történt. Az erőd egy része elpusztult. A katonák eltűntek. Valószínű, hogy a törmelékek temették el őket.

Kötelezővé teszik házankint az egységes üzlethomlokzatokat

Érdekes tervvel foglalkozik a Közmunkatanács. Rendelkezést készül kiadni, amely kötelezővé tenné egy-egy épület külső frontján az üzlethomlokzatok egységes kiképzését. Városkép szempontjából sokat ront az üzletek mai megjelenése. Ahány üzlet, annyiféle portál látható s ez a tarka össze-visszaság sokszor izléstelenül, rendkívül bántó. A modern házaknál ezzel szemben már egységes, teljesen egyforma üzleti homlokzatokat ké-

peznek ki, míg a címtáblák, feliratok is egyforma betűkből van összeállítva. Ez kétségtelenül sokkal esztétikusabb látvány. Különösen a főútvonalon akarnak rendet teremteni az üzleti portálok megjelenésében. Természetesen a végrehajtásra csak a háború után kerülne sor, amikor az építéseket a rendelkezésre álló anyagok, valamint anyagi lehetőségek megengedik. (Magy. Tud.)

A Nemzeti Munkaközpont székelyföldi szervezeteinek állásfoglalása

Elvetik az osztályharcot és nem kívánnak beavatkozni a napi belpolitikába

Marosvásárhelyről jelentik: Marostorda, Csik, Háromszék és Udvarhely megyéknek a Nemzeti Munkaközpontba tömörült munkásság húsz helyi szervezetének vezetősége Marosvásárhelyen értekezletet tartott, amelyen megbeszéltek az időszerű munkákérdéseket és a szervezet helységében öszervezetőségi értekezlet eredményeképpen határozati javaslatot fogadtak el, amelyből közöljük a következő részleteket:

„A magyar munkás volt már szociáldemokrata és megjárta a kommunizmus utját is.

Csalódott, mert a mozgalmak évezredes harcrai sem hozták meg a kívánt eredményt. Nem a szociális gondolat megvalósítása volt a fontos. A munkás mozgalmak a hatalomért folytatott olyan párharcot jelentettek, amelyet a magyar nép túlnyomó többsége elutasított és megvetett.

Három év előtt új útra tért a székelyföldi magyar munkásság. Elvetette az osztályharcot és nemzetközi szellemet. Azóta hiszi azt, hogy a magyar munkás szellem, erkölcsi és társadalmi emelkedése csak a család, a nagy magyar család keretén belül lehetséges. Ezért igyekszik is minden erejével, hogy ebbe a nagy magyar családba kerüljön, ahol a magyar sors és a történelem által kijelölt helye van.

Ezen magatartásával és az osztályharcos gyűlölet elvetésével akarja magát megerősíteni a minden magyart magában foglaló magyar népi közösség minden egyes tagjával. Akarja, hogy minden magyar meglássa, megértse és felkarolja a sokat szenvedett magyar munkás életigénylését, meghallgassa kívánásait, elősegítse szellemi, erkölcsi és anyagi felemelkedését és ezzel a magyar nemzetet is fokozottan megerősítse.

A magyar munkás tudja, hogy ez az út nehéz. Ma még sok a megnemértés, tartózkodás, kísért sokak részéről a mult.

A maga részéről bizalommal van, mert a magyar társadalom hivatalos és nem hivatalos megnyilvánulásaiban sok jelét látja annak, ami a munkás megbecsülésére, fontosságának, erejének felismerésére mutat. Lát olyan meggyőződést is, hogy a magyar munkásban jó magyar szív dobog, arra építeni lehet.

E jelek erősítik a munkásnak az elkövetkező magyar életben való hitét

és azt az elhatározást, hogy magyar legyen...

E megállapításoknak azért látta szükségét, mert mostanában sokan azt látták jónak, hogy új erővel folytassák a szociáldemokrata és más demokráta címen jelentkező mozgalmak szervezését.

Lehet, hogy néhány vezető hiszen mozgalmukban, a nagy többség alkalmi ember, aki érvényesülni akar, valamennyi visszaél a magyar munkással. Visszaélnék azzal is, hogy az ország ma háborúban van és nem kívánatos a sok mozgolódás.

Túl minden eszmei vitán, higgyék el nekünk, akik megpróbáltuk, hogy jobb osztályharc nélkül élni, amelyről pedig a szociáldemokraták soha le nem mondának és a magyar munkás inkább megtalálja életlehetőségét, jobban betöltheti hivatását magyar és krisztusi alapon, mint nemzetköziségben.

Mi nem akarjuk, hogy a magyart ismét elválasszák a magyartól. Nem akarjuk, hogy újból idegen szellemű és erkölcsű vezetők ekeljék közénk magukat, akiknek nem is lehet azonos érdekeik és érdekük.

Nekünk a szociális gondolat megvalósítása a fontos és nem a hatalom kérdése. Ezért nem kívánjuk a párharcos napi politikát folytatni. Mi egy józan magyar életet akarunk, ahol a magyar a vezetett és a vezető és így leszünk részesei a magyar hatalomnak.

Kérjük azokat a magyar munkástevéreinket, akik ma még más táborban vannak, ne a nehézségeket, esetleges hibákat lássák, hanem magát a gondolatot és ne tagadják meg azt, hogy magyarnak születtek, hiszen az érzés úgyis ott él a szívben, ha elfojtva is.

Próbálják meg magyarul élni és gondolkodni.

Senkinek nincs joga elvetni az általunk járt utat, mert még az elején vagyunk. Senki nem mondhatja, hogy nem ez az igazi, mert még nem jártuk végig. A régiről pedig tapasztaltuk, hogy rosszra, romlásra vezet.

Üzenjük a magyar társadalom úgy hivatalos, mint nemhivatalos minden egyes tagjának: küzdjék le előítéleteiket. Legyenek bizalommal a magyar munkás érzelmei és képességei iránt, támogatásuk és segítségük, mert ezzel saját

Hirdessen a Magyar Lapokban

magukat erősítik.

Tudni kell azt, hogy a magára és idegen vezetői tetteire hagyott munkás tömeg eddigi kudarcáért nem egyedül felelős. Felelősség terheli azt is, aki magárahagyja.

A Székelyföld magyar munkássága készen áll a közös magyar munkára a háborús nehézségek együttes leküzdésére és bizik a magyar jövőben!

Egy mese két kasál — egy kasál négy mese...

Inai roskadozva viszik az öregot. Az évekkel ezelőtt ráaggatott ruhadarabok rongyokban csüngenek le róla. Ingének csak gallérja s talán gomblyukai épek még, Mellénye, kiskabátja és nadrágja, mint a jéghegyek gleccserjei, avagy a cseppkőbarlang könnyűványai, ahol mezitelen váll, vagy munkában edzett, dombóru melle szabadon szívja a napsugárt, ott újjnyi vastag barna foltok, a mosdás csöfolatai tarkítják testét...

Nyolcvan éves az öreg... Valamikor daliás huszár volt, a világháborút is végigharcolta s mint ő mondja, nem egyszer okozott könnyeket az orosz, olasz és rác anyáknak. Hány muszka mama szemfényét hantolták el énniattam — szokta mondani az öreg.

Asszony is volt már házatáján, amikor hazajött a csatából. Itthon magyar magyar ellen s idegen magyar ellen. Azt mondta mit tenni az öreg, négy évi véres tusák után fűrészt vásárolt, a horzaváló állvánnyal és hetek múlva vígan szőlőt fűrésze a nagyváradi udvarokon. Két kasál, egy mese, aztán évek múltán két mese és egy kasál. A mesék mind a nagy mérközésről szóltak, amelyek egyedül jelentettek színt és eseményt Bence bácsi életében. Mind lassabban dolgozott az öreg, de dolgozott. A végén már négy mesére jutott egy kasál.

Mikor a nyolcvanésztendő test néhány végtagját gyorsan görös húzza meg, me-reven megáll az öreg, megdörzsöli a göröcsös testrészt, aztán csak annyit mond fogatlan hangjával:

— Kenetlen ez már kérem, kenetlen...

Mindig megjelenik nálunk, minden héten. Hiába jelenik, mert fa az csak egyszer jelenik egy esztendőben. Más pedig nem csinál az öreg, mert nem tud. Ehez hozzászóltott már a vén test és talán ért sem kell kifejtenie, hogy darabolja a kemény bükkhasábot. Kapálni, gyomlálni, avagy öntözni már nem tud.

— Azoknak való a, akik nem ütöttek le annyi muszkát, mint én!

Reggelenként ablakunk alatt megy munkába. Lassan, kimérten halad el, rongyos cipőjét csoszogva húzza maga után. A temetőnél mindig bebukkan a sírok közé. Ott fekszik Julcsa néni, a hitvese. Éltében sokat veszekedtek, de ma már Bence bácsi legkedvesebb emlékei közé tartozik ez az asszony. Néha elmondja, hogy várja a pillanatot, amikor viszontlátják egymást majd a más-világon...

— Csak addig vissza ne jöjjön a földre az anyjuk... — mondja.

Megy, rendületlenül megy. Hol itt, hol ott sercen a fűrésze, s kimérten szaporodnak a vágott darabok. Közben a láthatáron feltűnik Julcsa néni küldönce, a Kaszás... Érte jön! Napról-napra sürűbben húzzák a göröcsök a roskadozó testet s a Kaszás egyre közelebb ér... Már érzik is a szele Bence bácsi halk suttozásában.

M. NAGY IMRE.

XII. évf. Sz. Sz. 1943. szeptember 29.

OROSZ EMLÉKEK A HADIJELENTÉSEK NYOMÁN...

Nagyvárad, szeptember 29. Nem új a megállapítás: erősen politizálódtunk és sokat ismerkedtünk a földrajzzal. Tár- saságokban, kávéházak asztalai mellett az önmaga kinevezett hadvezérek glo- bális horizontokban gondolkodnak, ne- vek röpködnek a levegőben, nagy és kevésbé jelentős hadvezéreket emleget- nek a Csendes óceáni szigetektől ke- resztül száguldván a világon, nincsenek titkok és tökéletesen ismerjük a diplo- mácia nyelvét és rejtelmeit. A hadije- lentéékből pontosan ki tudjuk olvasni azt, amire éppen szükségünk van a tér- kép nélkül is ismerjük szinte az egész világot.

Szóval a hadijelemtések. Messziről, a éors különös kegyéből visszatért újsá- író először elhatározta, most pedig egy hónapig nem vesz újságot a kezébe. Nem akar tudni háborúról, politikáról, helyő frontról, feketepiacról, semmiről, ami emberi. Igen, ezt határozta el La- wocne és Voloc között a világnak ta- lán a legszebb táján abban a pillanat- ban, amikor elhagyta a több kilométer hosszú alagutat, amelynek pontosan a közepén vörös, lámpa jelzi a régi or- szághatárt. Az ezeréveset. S Valocon megvette az összes újságokat...

Hadak útján...

Dübörögnek, egymás sarkát tiporják az események. A hadijelemtések talán minket érdekelnek elsősorban, akik ott voltunk. S a hadijelemtésekben nap- nap bukannak fel az ismerős nevek, s a nevekhez fűződő események, emlékek még olyan elevenen élnek, hogy be- szélni sem volna szabad róluk... Kat- tovicza, Minszk, Szmolenszk... Csak nem a moszkvai frontra megyünk? Aztán egy fordulat délkelet irányban: Brjanszk. A pályaudvar még füstölög az éjszakai bombázás nyomán, kisebb-nagyobb ro- banások, újoncok vagyunk még, sokat hazalunk a sínek mentén. Aztán Orel, hajnali érkezés, kivággonirozás, ismer- kedés az orosz étellel, a nyomorult viékökkel és a megdöbbentően hatal- más palotákkal, az arányokkal, amik csak orosz viszonyban értékelhetők és főleg az este 9-től hajnalig tartó légi- támadásokkal. Az első május elegeje Orelben, az a „tűzijáték...“ Kurszk. Timri áttörés, Staryj-Oszkol, Worones, Ostrogorsk, Rosos, Uriv, Boldirewka, Korotojak. Legnagyobb részük úszkös rom, vagy talán csupán egy fekete pont a térképen.

És jött az orosz tél, ami az idén még igen humánus volt. Előzőleg az ősz olyan szép, amilyen még egy aligha lesz az életünkben. S aztán a január. Ez már a történelemé, a szemtanunak még igen közeli, 46 fokos hideg. Pán- célygűrűk és végtelen hőmező. Körö- körül minden, ami ott vezetett. S tér- kép nélkül végig egy másik „menetvo- nalon.“ Szodzea, Sumey, Ligow, Buryu, Konotop, Bachmat s mennyi-mennyi em- lék. Az életről volt szó, nemcsak a mieinkről, hanem azokérol, akik de messze voltak akkor tőlünk. Nagy sza- vak — mondjuk most, de elérhetetlen- nek tűnt akkor az a messzeég. Itt-ott ismerősök: hála Isten, élsz te is s aztán tovább... Éjszaka a bachmacsi pályau- dvaron. Jéghideg üres terem. Szom- szédiban olasz százados, öt pere mulva a legkedvesebb barát. Rommy, Kinelew s aztán: irány Kiew. Közben jönnek a hírek, Charkov, Rosztov elesett. Már 40 kilométerre megközelítették bennünket semét az orosz páncélosok. A kiewi ha- diút. Sok-sok száz kilométer hosszú kü- lönlegesen kiégetett téglából, nyilgye-

nes, száz méterenként változó színe, hogy a szemet ne fárasza. Gyönyörű vidék, Abusyu, ez már Ukrajna belseje. Aztán egy 60 kilométeres napi menet után Brovary. Ide Kiew már csak 18 kilométer.

Március 2-án a déli órákban feltűnik a Lawra-kolostor ezüstben csillogó kupolája. A Dnyeper. A rajta átsimuló Reichenau-fahid, német és magyar utá- ezok felejthetetlenül pompás alkotása. Az ukrán főváros? Erről írni kell, mint annyi városról, külön. És végül Koros- ten, Timosenko egykori főhadiszállásá- val, az Uzs-patak festői partján 30 méter magas sziklába vájva, 150 par- kettás teremmel, tökéletes berendezés- sel. Innét kellett volna irányítani egy- szer a nagy támadást Európa ellen. Nem átmeneti szállásnak készült két év em- berfeletti munkájával.

S most napról-napra olvasom, hogy a nemet csapatok az „elszakadási had- műveletek“ során csaknem pontosan ezen az útvonalon elérték a Dnyeperre

támaszkodó védelmi vonalat. Hat lehet szabadulni az emlékektől? Valamikor, nem is olyan régen, őszintén vágytam megismerni azt az országot, amely 20 éven keresztül a politika és a politi- kai irodalom állandó témája volt. Egy nagyon kis darabját megismertem. Ala- posan. Az áldozat nagy volt érte, de most, hogy túl vagyok rajta, úgy érzem megérte.

De elfeledni nem lehet sohasem. A városokat sem, a falvakat sem, az erdő- ket sem s embereket sem. Hiszen minket tizenhét hónap igen komoly kö- zös „élményei“ kötnek össze, amíg élünk és létezzünk.

... S a nagy élmények visszajárnak majd akkor is, amikor kevesebbet fog- lalkozunk politikával, az újságok első oldaláról eltűnnek a hadijelemtések, el- feledjük a diplomácia formanyelvét és végre újra csak emberek leszünk...

IVÁN P. LÁSZLÓ

Üzen az otthon!

Igérjük, hogy a legnehezebb helyzetben is megálljuk helyünket

Mai postánkat egy szép levéllel kezdjük. E levelet *Hottya* Károly őrv. (Tp. F. 749) írta s azt még több honvédbajtársá írta alá. Levélközlé- sünk végén közöljük a többi aláíró nevét: „Köszönjük a nagyváradiak megemlékezését. Hála nekem nem fog érte elmaradni. Meg fogjuk mutatni, hogy érdemesek vagyunk szeretetük- re. Mi szép számmal vagyunk itt nagyváradiak és ígérjük, hogy a leg- nehezebb helyzetben is megálljuk hely- yünket és nem hozunk szégyent Szent László városára. Szüleinket, testvé- reinket, rokonainkat, ismerőseinket üdvözöljük és jókívánatainkat küld- jük nekik. Aláírások: *Hottya* Károly, Tóth István honvéd, Topolovszki László őrv., Renge Sándor tiz., (fut- balista), Varga János honv., Fleisz Oszkár szkv., Csóthó János őrv., Bo- logán Pál honv., Marozsán Sándor honv., Kiss Kálmán tiz., Bodnár La- jos szkv., Kacsó László honv., Szabó József őrm., Nagy Géza honv. (Tp. Z. 847), Tóth István honv. (Tp. m. f.), Tolna János honv. és R. Kovács Ká- roly honv. Eme utóbbiak mind Tp. Z. 847-ről.“

Csiszár Sándor honv. (Tp. F. 458) üzeni Nagyváradra szüleinek, testvé- reinek és rokonainak, valamint ismer- őseinek s barátainak, hogy nincs semmi baja, egészséges, melyhez ha- sonlót kíván az itthoniaknak. Nagyon sokat gondol mindenkire.

Mányi László honv., (Tp. F. 458) üzeni Székelyhidra szüleinek, rokonainak és ismerőseinek, hogy hála Istennek egészséges, jól van, nincs semmi baja. Kéri, irjanak sokat és gondoljanak oly sokat rá, amennyit ő az itthoni- ainkra. Kézcsókom küldöm a szé- kelyhídi leánykáknak.

Bara István honv. (Z. 683) írja: Hála Istennek jól vagyok, nincs sem- mi bajom. Üdvözlöm drága szüleimet s feleségemet. Meg fog segíteni ben- nünket a magyarok Istene, hogy győ- zedelmesen törjünk vissza!

Lengyel Zoltán honv. (Z. 683) üzo-

ni: „Édesanyám, ne aggódjék értem, nincs nekem semmi bajom. Egészsé- ges vagyok. Ismerőseimtől kiknek még ezideig nem írtam, bocsánatot kérek és e helyen küldöm üdvözlőmet nekik is.“

Oláh Miklós honv. (Z. 683) szeret- ne nagyváradi leányokkal levelezni, de nem tudja címüket. Ezuton kéri őket, hogy irjanak neki tp. címére.

Czika János honv. (Z. 683) üzeni Nagyváradra vitéz *Czika* Jánosnak és családjának, hogy jól van, nincs semmi baja. Ne aggódjanak, mert nagyon jó helyen van. Jó egészséget kíván és szeretettel csókol minden- kit.

Fekete István honv. (K. 877) tá- bori kórházból írott irását köszonet- tel vettük, sajnos azonban helyszüke miatt nem közölhetők. Üdvözlőit to- mácsoljuk feleségének és családjá- nak, hogy már jobban van. Minden gondolatában itthon jár, és szeretet- tel csókolja mindannyiukat.

Bartha Sándor őrv. (F. 356) üzeni kedves hozzátartozóinak, hogy jó!

Megálljuk a 6 órás kényszerű várakozás a dédai állomáson

A nyár folyamán beállított buda- pest—sepsiszentgyörgyi gyorsmotor- vonat ezen a vonalon jelentősen meg- könnyíti a Székelyföld felé irányuló forgalmat, de nem biztosít közvetlen csatlakozást a székely főváros felé, ahová Dédán át az út csak több órás megszakítással folytatható.

A marosvásárhelyi csatlakozás meg- gyorsítása érdekében az Erdélyrészi Gazdasági Tanács javaslattal fordult a MÁV igazgatóságához, amelyet az igazgatóság magáévá tett közölte a Tanáccsal, hogy a legközelebbi, folyó év novemberi menetrendváltozás so- rán a Budapest—Sepsiszentgyörgy kö- zött közlekedő Sz. 501. és Sz. 502. számú „Székely“ gyorsmotorvonatok- hoz a marosvásárhely—dédai vonalon közvetlen csatlakozást létesít. — A MÁV igazgatóságának ezen újabb, az utazó közönség érdekét szolgáló intézkedése meg fogja szüntetni a dé- dai állomáson a mostani négyórás várakozást.

Üzen a Ironi!

van, nincs semmi baja. *Gellért* Sándor honv. (F. 391) re- mek kis versikéjét megkaptuk. Na- gyon megnyerte tetszésünket, sajnos azonban különböző okok miatt nem közölhetjük.

Péter József tizedes (K. 919) ver- sét szintén megkaptuk. Sajnos nem közölhetjük. Irásait továbbra is sze- retettel várjuk.

A „Magyar Lapok“ szerkesztősége üzeni *Kuczik* Tibor őrvetetőnek a Z. 847. számú tábori postára, hogy kedves lapját megkaptuk. Köszöni a Főszerkesztő úr, hogy oly sokat gon- dol roánk. Mi is mindig szeretettel gondolunk azokra, akik ott messze a Hazától teljesítik szent kötelessé- güket. További katona szerencsét, jó egészséget és győzelmes hazatér- rest kívánunk.

Ezzel zárjuk mai postánkat és további egészséget kívánunk honvé- deinknek. Várjuk irásaikat, melyeket mindig szeretettel közlünk. Bizonyára nálunk is jobban várják azokat itt- honi hozzátartozóik.

Pécs városa 5000 pengőt ad a Katolikus Diákotthonok céljaira

Országszerte megindult a Katolikus Diákotthon-mozgalom. Nagy megértést mutat mindenütt a közönség és a ható- ság a mozgalommal szemben. A eok közül kiemeljük az erősen szociális gondolkodású városnak, Pécsnek a pél- dáját. A város szakkbizottságai hétfőn délután 4 órai kezdettel együttes ülést tartottak a városházán dr. *Esztérgár* Lajos polgármester elnöke mellett. Az együttes ülés a jövő évi költségvetés kapcsán több pénzügyi javaslatot tár- gyalta. Elsőnek a Katolikus Diákotthon anyagi támogatásának ügyét tárgyal- ták. A polgármester a katolikus diák- otthonok ügyében legutóbb Pécsen tar- tott értekezletén kilátásba helyezte, hogy Pécs városa a legmelegebben pár-

tolja az országos mozgalom. Ez a jó- indulat meg is nyilvánult a város szak- bizottságainak szeptember 27-én tartott ülésén. A polgármester ugyanis 5000 pengőt kér megszavazni az említett cél- ra. Kimondja a javaslat, hogy ha egy katolikus diákotthon Pécsen létesülne, úgy a polgármester új javaslattal jönné a törvényhatósági bizottság elé.

Ez azt jelenti, hogy ebben az eset- ben Pécs hozzájárulása nagyobb lenne. A katolikus diákotthonok ügye iránt érzett nagy jóindulatot bizonyítja az az együttes bizottság elé került másik pol- gármesteri javaslat is, hogy a közgyűlés a Szent Mór kollégium számára 5000 pengős anyagi támogatást szavazzon meg.

Igazoltatás előtt eltűnt a villamos elé zuhant fiatalember

Nagyvárad. Könnyen végzetessé válható baleset történt kedden délből a Rákóczi-ut és a Szaniszló-utca sarkán, ahol a megállónál a 15-ös számú villamos a Bémer-tér felé haladt pótkocsijával. Ugyanekkor érkezett be a másik sínparra az állomás felé haladó villamos is. Közöttük egy meggondolatlan kerékpáros fiatalember merészen át akart karikázni az utastest.

Pár pillanat alatt a vigyázatlan ember kerékpárját a villamos elütötte, szerencsére azonban a rajta ülő a villamostól mintegy 2 méterre repült s így csak a kerékpár került a villamos alá. A villamos — a vezető ébersége folytán — rögtön megállt, még mielőtt a kerekek alá került volna a kerékpáros.

A vigyázatlan ember vállán és fején sérült meg, majd mielőtt igazoltatták volna, eltűnt a tömegben.

Eltűnt 9 éves kislányt keresnek szülei

Nagyvárad. Kedden délből idősebb, megtört arcú férfi állított be a szerkesztőségbe és remegő hangon mondtatta el, hogy 9 éves kislány szeptember 2-án azért, mert kislány megfenyítette, elszökött a család köréből és mindezeket nem sikerült nyomára akadni. Kezében ceruzával írt papírlapot szorongatott, amelyben szülői szeretettel írt hangon arra kérte fel a szerkesztőséget, adjuk útát a nagy bánatot és kérjük meg a jó embereket, hogyha valamit tudnak a megszőkött gyermekről, segítsék vissza kétségbeesett családjához.

— Lőrincz Lajosnak hívják — mondta az elkeseredett apa —, a Tolsztoj Leó-utca 44. szám alatt lakom. Fiam, Lőrincz Dezső 9 éves, iskolás gyerek. Eltűnését jelentettem a rendőrségen, összejártam a közeli falvakat, hadirokkant vagyok, lábaim már nem bírják a fáradságos utat és lelkileg is össze vagyok roppanva, ezért vettem a hátorságot, hogy a nagyközönséghez forduljak.

Készséggel teljesítjük Lőrincz Lajos kérését és lapunk utján továbbítjuk azt a kívánságot, hogy mindazok, akik valamit tudnak a gyermekről, aki valószínűleg a szomszédos falvakra szökött, segítsék vissza szüleihez, vagy pedig jelentsék az esetet a rendőrségen, vagy a rendőrségen.

Szolgálatos gyógyszerárak:

II. CSOPORT:

ARANYASAS gyógyszerár, Szt. László tér 6. (M. Kájn E.) 25-74.

FEHER KERESZT gyógyszerár Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

szent László gyógyszerár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVÁLTÓ gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

Kövérházakban és vendéglőkben kérjük a "MAGYAR LAPOR" at.

Kérelem Nagyvárad város közönségéhez

A magyar honvédségnek hatalmas támasza és kiegészítő szerve a Magyar Vöröskereszt, amely az állami gondoskodáson túlmenően tartozik a hadrakelt seregek sebesülteinek és betegeinek helyzetén javítani. A legutóbbi országos gyűlésünk óta eltelt idő alatt a Magyar Vöröskereszt 34 korszerűen felszerelt hadikórházat, 6 modern kórházvonatot, kórházrepülőgépet, tábort kórházbarakokat és ágyfelszereléseket, konzervált és friss vért, segélyállomásokat, mozgó fogászati berendezéseket és egyéb egészségügyi intézményeket bocsátott a meglévő honvéd egészségügyi intézmények kiegészítéséül a m. kir. honvédség rendelkezésére. A vöröskeresztes kórházvonatokon szállított s vöröskeresztes hadikórházakban ápolt sebesültek és beteg harcosaink soha el nem muló hálával gondolnak a Magyar Vöröskereszt szolgálataira. Hivatásos és önkéntes vöröskeresztes ápolónők százai a legnehezebb harcok idején is ott voltak kint a harcmezőn katonáink mellett,

hogy sebeiket gyógyítsák és segítő, simogató kezükkel enyhítsék a nehéz küzdelmekben szerzett sebek és betegségek fájdalmát.

A Magyar Vöröskeresztnek azonban fel kell készülnie a jövő új feladataira is, gyarapítania kell hadikórházainak számát, folytatnia kell az ápolónői kiképzést és tökéletesítenie kell felszerelési anyagát.

Ezért újból a város hazatias társadalmának áldozatkészségéhez fordulunk.

Folyó évi október hó 3-án (vasárnap) vöröskeresztes gyűjtőnapot tartunk.

Kétszázik urnáinkat a város tereire és utcáira s nagyon kérjük városunk lelkes és áldozatkész lakosságát, hogy egyesületünket az emberi fájdalomak és szenvedések enyhítésére irányuló nemes munkájában áldozatkészségével támogathatni szíveskedjék.

Nagyvárad, 1943. szeptember 27.

A MAGYAR VÖRÖSKERESZT
NAGYVÁRAD
VÁROSI FŐKÖRJE.

Úvegcsarnokot terveznek a váradi állomás vágányai fölé

A Magyar Tudósító jelenti: Értesülésünk szerint a MAV építési ügyosztálya azzal a tervvel foglalkozik, hogy Nagyvárad személypályaudvarát átépíti és hogy a pályaudvar vágányai fölé úvegcsarnok kerül. Egy másik terv szerint alagsoros pályaudvar készülné Nagyváradon. Nagyvárad közönsége így tudja, hogy a két terv valamelyikét már hamarosan megvalósítják. Az átalakítással kapcsolatban a teheráruforgalom a biharpüspöki és váradi pályaudvaron bonyolódna le. Ehhez a munkálatokhoz már hozzá is kezdtek.

Huszonötéves a Szent Gellért-szálló és gyógyfürdő

A főváros egyik legszebb épülete és intézménye a Szent Gellért-szálló és gyógyfürdő minden ünnepélyes külsőség mellőzésével érte el fennállásának negyedszázados évfordulóját. 1918 szeptember 26-án nyitotta meg Bódy Tivadár akkori polgármester a gyönyörű intézményt a főváros közönségének nagy érdeklődése mellett. Hét éven át, az első világháború egész tartama alatt folyt a nagyszabású építkezés, mely a fokozódó költségek folytán sok ellenzést váltott ki. A Gellért-szálló helyén egykori Sáros-fürdőből csak a régi török eredetű fürdőcsarnok maradt meg a hozzácsatlakozó sziklabarlangszerű teremmel. Ezek most 14 méter mélyen vannak a Szent Gellért-tér szintje alatt és két alagút vezet a Gellért-fürdő mély pincéjéből ezekhez a most már forrásgyűjtő medencéi! használt régi csarnokokhoz.

A főváros 1902-ben vásárolta meg a kincstártól a szóbanforgó területet több mint egymillió koronáért. A vétellel a források is főváros tulajdonába kerültek. 1904-ben rendezték a nyilvános tervpályázatot az új fürdő felépítésére, amelyet röviddel később egy szűkebbkörű pályázat követett. Ennek alapján Hegedüs Ármán, Sebastyén Arthur és Sterk Izidor építésszek kaptak megbízást a kivitelezésre. Eredetileg 2,8 millió korona volt előirányozva a nagyszabású fürdő és szálló építésére, de végül az építkezés közel 11 millió koronába került. Az elmúlt 25 év alatt sok hasznos újítást, átalakítást eszközöltek az épület belső elrendezésén. Néhány évvel ezelőtt belső emeltráépítéssel akarták a szálló belső szobák számát szaporítani, de ennek a tervnek a kivitele a későbbi időre halasztódott. (Magy. Tud.)

Tízezer pengős ékszerlopást követett el Ujvidéken a Váradon elfogott betörő

Nagyvárad, szept. 29. A soknevű Kökény János betörő, akinek büncselekményeiről hírt adtunk, szerdán még a váradi rendőrség fogdájaiban maradt. Közben Ujvidékről jelentették, hogy

Keresztes János néven ott is körözést adtak ki ellene azért, mert szeptember 26-án Ujvidéken 10.000 pengő értékű ékszerlopást követett el. A szegedi rendőrség detektívjei ma

Nagyváradra érkeznek, hogy a veszedelmes betörőt visszakiérjék megszőköse színhelyére és folytassák a nyomozást.

Megállapították az új lötvad-árakat

A m. kir. Közéllátásügyi Minisztérium 49.300—1943. K. M. sz. rendelet-értelmében az alábbiakat hozom a város közönségének tudomására:

Termelőik, illetve vadászterületek bérleti, vadászok, vadászegyesületek stb. által a vadászat helyéhez legközelebbi vasutállomásra szállítva történő átadás mellett a lötvadakért felszámítható legmagasabb termelői árak az ország egész területén a következők:

nyul 2,90, őz 3,30, szarvas 2,90, vaddisznó 2,90, P kg-ként, fácánkakas 7,40 P darabonként, fácantyuk 6,30 P darabonként.

A lötvad legmagasabb fogyasztói ára a következő:

Egy darabban, egészben történő forgalombahozatal esetén:

nyul bórben 3,40, nyulhus egészben (nyuzva) 4,50, fácánkakas 9,30, fácantyuk 7,80 P kg.

Kimérve, részenként történő forgalombahozatal esetén:

Nyul: comb, gerinc egy darabban 5,90, gerinc 7, comb 5, eleje 2,10 P kg. Szarvas: gerinc, csont nélkül 7,70, comb 5,60, szegy (oldalal) 2,10, lapocka 4,20, nyak (tarja) 2,80 P kg.

Őz: gerinc 7,70, comb 5,60, lapocka 4,20, pörköltnek való (szegy, mell) 2,10, nyak (tarja) 2,80 P kg.

Vaddisznó: vaddisznóhus 4,20, fej, láb —,60 P kg.

Vendéglátó iparosoknak, viszontelárusítóknak, feldolgozó üzemeknek, közintézményeknek egy tételben legalább 30 kg, vagy havonként legalább 300 kg lötvad eladása esetén a megállapított fogyasztói árakból — a nyul (bórben) kivételével — legalább 5 százaléki engedményt kell adni.

A vadaknak és vadhúsrészeknek közintézmények részére történő eladásánál a közintézményekkel szemben felszámítható ár a tényleges szerződési és nyugtábeljegylétek összegével, valamint — más helységbe történő szállítás esetén — a szállítás tényleges költségeivel felelmeihető.

Ez a rendelet 1943. szeptember 2. napján lép hatályba.

Nagyvárad, 1943. szeptember 25. Dr. Soós s. k. polgármester.

Oktober első napjaiban kell elszámolni a szappanjegyekkel

Felhívom a város területén működő fűszer-, szatócs- és vegyeskereskedőket, hogy az alább feltüntetett beosztás szerint folyó évi október hó 4., 5., 6., 7. napjain feltétlenül jelentkezzenek a városi Közéllátásügyi Hivatalban a szeptember havi szappanelszámolás megejtése végett. Együttal közlöm a kereskedőkkel és fogyasztókkal, hogy az elszámolás megtörténte után szeptember havi és előbbi mosószappanjegyek el nem fogadhatók, illetve be nem válthatók.

Fenti rendelkezések nem teljesítése, vagy megszegése a további szappanelszámolástól való azonnal kizárást vonja maga után.

1943. október 4-én A—F, október 5-én G—L, október 6-án M—R, október 7-én S—Z betűvel kezdődő nevek.

Nagyvárad, 1943. szeptember 28. Dr. Soós s. k. polgármester

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

PAÁL ÁRPÁD Dr. KÉPVISELŐ MOND BESZÉDET A PAZMÁNY-SZOBORNÁL. A magyar Cicéronak Pázmány Péter kardinálisnak a szobrát a katolikus írók és hírlapírók Országos Pázmány Egyesületének nevében október 1-én délután 4 órakor ünnepélyesen megkoszorúzzák. A beszédet az egyesület nevében dr. Paál Árpád országgyűlési képviselő, főszervező mondja. Ezt követően este 6 órakor tartják meg a filmről a vitaestét a Katolikus Körben Molnár-utca 11. szám alatt és ezen Czapik egri érseknek kívül Hindy Zoltán, Nyisztor Zoltán, Tóth László, Jámbor Dezső, May Mayusz Tivadar és Saád Béla mondanak beszédet. Az érdekesnek ígérkező vitaestre a belépés teljesen díjtalan.

A magyar miniszterelnök beszédét közlik a német lapok. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A keddi délutáni lapok egybehangzó szöveggel közlik a magyar külügyminiszternek hétfőn a rádióban elmondott beszédét, amelyet a háromhatalmi egyezmény évfordulója alkalmából mondott.

ESKÜVŐI HIR. *Andriška* Magdolna, a nagyváradi leánytársadalom egyik közkedvelt tagja, csütörtökön, szeptember 30-ikán déli 12 órakor tartja esküvőjét a római katolikus püspöki székesegyházban báró Wersebe-Fröhlich Hartwiggal, néhai báró Wersebe Hartwig volt es. és kir. dragonyos alezredes fiával.

Minisztertanácsot tartott a kormány. A MTI jelenti: A kormány tagjai Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével kedden délután öt órakor minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács, amelyen időszzerű kormányzati kérdésekkel foglalkoztak, este tíz óráig tartott.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

2000 PENGŐS PÁLYADIJAT TŰZÖTT KI PÉCS VÁROS AZ UJSÁG-ÍRÓK RÉSZÉRE. Pécsről jelentik: A városi törvényhatósági bizottság a főváros és több vidéki város példájára egyhangúlag elfogadta a polgármester indítványát és a pécsi sajtó munkásai számára 2000 pengős ösztöndíjat tűzött ki.

Keresztény alkalmazottak tartására hívták fel a romániai maganalkalmazottakat. Bukarestből jelentik: (MTI) Figyelmeztették azokat a magánvállalatokat, amelyeknek zsidó alkalmazottai vannak, hogy ezek mellett alkalmazzanak haladéktalanul keresztény román egyéneket, kik később felváltják majd a zsidókat.

MEGJELENT A HITEL ÚJ SZÁMA.

A Hitel szeptemberi száma vezetőhelyen közli Tamási Áron emlékeztető fel-szólalását, melyet az Erdélyi Párt nagyválasztmányi ülésén olvasott fel. A folyóirat további körleményei közül kiemelkedik Erőss Alfréd tanulmánya „Mitosa, vallás és irodalom” címmel, melyben mai irodalmunk mítoszteremtő hajlamát vezi egybe az európai szellemiség hasonló megnyilvánulásaival. Továbbá Mikó Imre tanulmánya Széchenyi és Weeselényi nemzetiségi politikájáról, valamint Ruzitska Lajos cikke Erdély vasúti kérdéseinek a magyarság érdekeit is kelégitő egészségesebb megoldásáról. Külön érdekessége a számnak Makkai László forrásértékű összefoglaló tanulmánya, melyben a két világháború közt román történetírás fejlődésvonalát mutatja be gazdag bibliográfia kíséretében. A hatalmas, közel kétíves tanulmányt két részletben közli a folyóirat, második, befejező része következő számban jelenik meg. A fenti tanulmányokon kívül Nagy Géza és Takácsy Miklós kisebb cikkei és Teleki Béla nemrég elhangzott beszédének jelentősebb részleteit közli még a Hitel új száma.

BUTORT

Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

színeset

MEZEI-től

Konyha ajándékok

Angol repülőgép kényszerleszállása török területen. Ankarából jelentik: (MTI) Egy angol katonai szállítórepülőgép a déltörökországi Bodrum város közelében kénytelen volt leszállani. A gép 16 utasa közül kettő megsebesült, a többinek semmi baja nem történt.

Kommunista bandaközpontot semmisítettek meg a németek Sarejevótól keletre. Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelenti: A Sarejevótól keletre lévő hegyes vidéken német járőrök megsemmisítettek egy kommunista banda központot. Majdnem az egész banda megsemmisítésére és vezérkarának elfogására is sor került. A banda vezetőjéről bővebb terhelő anyagot találtak. Különösen tanulságos az az utasítás, amely szerint a banda tagjai a szövjet megbízásának eltitkolása végett alcazzák magukat nemzetieknek, hogy ezért nyerjenek híveket.

Taggyűlést tartottak a házfelügyelők

(Nagyvárad.) Az N. G. O. E. nagyváradi csoportja tegnap tartotta második évi taggyűlését a tűzharcosok székházában. A gyűlésen teljes számban megjelentek a nagyváradi házfelügyelők, amelyen Joó Márton elnök a házfelügyelők jelenlegi sereglését ismertette. Többek között arról is beszélt, hogy a házmeistereket százzalék, személt- és kapupénz emelése időszéri.

A terjedelmes elnöki beszámoló után, Páczay László újságírójelölt a nemzetvédelemről és a legoról tartott nagy tetszéssel fogadott beszédet. Végül az egyesületi jegyző felhívta a tagok figyelmét összetartásra és egyetértésre, majd az elnök zárószavai után a gyűlés a Himnusz eléneklésével véget ért.

Egy kis táncosnő nagy szerencséséről.
 Egy konyhatudós vidám kalandiáról, színházról, szerelemről szól

RÖKK MARIKA

gyönyörű revüjelenetekkel átszőtt, száguldó iramu, vérbeli humorral kacagató filmje a

Legényvásár

Vaszary János szellemes, vidám burleszkhangulatu meséje
 Szerdán utoljára: Bemutató csütörtökön az
Jómadár APOLLO-ban

A legbűbajosabb magyar zenés vigjáték

Pista tekintetes úr

Főszereplői: Tolnay, Jávor, Vaszary, Mály, Turay Ida, Halmi Tibor
 a CASINOBAN

AZ ORSOLYÁK TARTOMÁNYFŐNÖKNŐJE NAGYVÁRADON. Nagyvárad, szept. 29. Szudey Orsolya tartományfőnöknő Nagyváradra érkezett az Orsolya-rend meglátogatására.

Több, mint 1.4 millió lakos visel bocskort az országban

A Lábbeli Központ az ország azon részein, ahol a lakosság általában bocskort visel, rendes cipők helyett bocskor előállításához szükséges bőrtanyagot utal ki. Ennek kapcsán megállapították, hogy az egyes vidékeken mennyi a bocskorviselő lakosság száma. Az adatokból kitűnik, hogy több mint 1.4 millió lakos jár bocskorban. A legtöbb Biharvármegyében, Szilágyvármegyében és Máramarosban, az utóbbinál mintegy 200 ezer, a másik két megyében egyenként 150 ezer körül van a bocskorviselők száma. (Magy. Tud.)

Őszinte mozikeletika

Méltóságos kisasszony

— A Belvárosi Mozgóban vetítik kedd estig bezárólag —

Szociális irányfilm. Az újjazdagok tipikus ridegségét akarja érzékeltetni. Vigjáték keretében.

A címszereplő Bartos Lilian (Szelezky Zita) az újjazdag Bartos úr (Mály Gerő) leánya a dúsgazdag posztógyárosnak (Csontos Gyula) vegyész-orvos fiába (Básthy Gyula) szerelmes. Ez azonban a Bartos-kastélyban egyszerű házitánítóként bukkan fel és ritka pedagógiai ráteremtéséggel nevelti a tízéves, tuleleven lurkót, a Bartos-fiút. Úgyesen palástolja vegyész-orvos mivoltát, sőt még azt is, hogy a valóágban leánynézőbe jött. Látszólag mit sem törődik a vele mindinkább törődő Lilian kisasszonnyal. Míg a fiatalok a film-mese végén egymáséi lesznek, rengeteg vidám és megdöbbentő esemény történik, amelyek közül a legszebbek az orvosi vonatkozású események. Csontos több filmben „haldoklik”, de ebben a filmben legszebb és leghűebb az alakítása.

A filmben különben Uray Tivadar, Simor Erzsébet, Berkó Lili is szerepelnek és a sok szép külső felvetéssel élénkített eseménydús filmmesét a többi főszereplők odaadó munkája folytán jó hangos mozgóképpé varázsolják.

A Belvárosiban szerdán ismét bemutatott lesz. Új magyar film jön: a *Csalódás*.

Olasz Péter dr.

Csütörtökön premier
BELVÁROSI

CSALÓDÁS!

KARÁDY legújabb és
 legszebb filmje!

Hajmásy, Sennyei Vera, Mihályfy, Vizváry M.

Művezményes jegyek csak 5-10' érvényesek. Jegyelővét d. e. 12-1-ig

A város egyheti népmozgalmá

SZÜLETÉSEK:

Jakab István cipészsegéd fia László, Indig László építési vállalkozó fia László, Sütő Gábor géplakatossegéd fia István, Zuamencsikov Sándor cipészsegéd fia György, Gregovics Sándor pénzbeszedő fia Róbert, Berta József napszámos leánya Mgdolna, Tóth István szabómeister fia István, Ujlaki Zsigmond városi vámos fia Péter, Tarr Sándor ácssegéd fia József, Bardócz Ernő rendőrségi díjnok leánya Ildikó, Müller Géza urad. fővadász fia Géza, Diener András utazó tisztviselő leánya Orsolya, Sallai Miklós timársegéd fia László, Mokos Imre kelmefestőmester leánya Borbála, Bézi László üvegezősegéd fia László, Nagy Lajos tűzerőrmester leánya Eszter, Rácz Miklós közelítási tisztviselő leánya Gabriella, Jónás Bálint népzeneész fia János, Fried Kálmán gazdálkodó fia Zoltán, Szilágyi András utazó leánya Anna, Kósa Jenő postaltiszt leánya Mária, Joó Endre igazgató tanító leánya Zsuzsanna, Pribek Antal földműves leánya Adél, Vancsa János szabósegéd leánya Mária, dr Szent-Pály Gyula főorvos leánya Mária, Kiss József géplakatos fia József, Felmann Jenő ügynök leánya Éva, Gábor József ügynök leánya Marianna, Radó László magántisztviselő fia Péter, Foki Károly m. kir. őrmester fia Károly Meziriczki Sándor tűzértörzsőrmester leánya Zita, Karácsony Gyula napszámos fia Sándor, Körösi József napszámos fia Ferenc, Szepesi Sándor m. kir. szakaszvezető fia Sándor, Mátyás István vincellér leánya Ágnes, Weisz Jenő magántisztviselő fia Gábor, Klósz Sándor földműves fia István, Fazekas Ferenc napszámos fia Imre, Szokolcsky István gondnok fia László.

HÁZASSÁGOK:

Schwartz Ferenc férfisabósegéd és Szabó Julianna, György Sebestyén a városi közműveknél ideiglenes alkalmazott és Fazekas Klára, Ország Mihály földműves és Szabó Gizella, Blázsovics József fuvaros és Prinyi Róza, Tompa Miklós m. kir. esendőrszázados és Erdély Margit, dr Oláh Imre kórházi alorvos és Varga Jolán, Márkos András alk. munkás és Bugyi Mária, Ungvári Árpád cukrászsegéd és Farkas Anna, Szabó József kf. napszámos és Kollárik Erzsébet, Ilés Mihály gyári munkás és Szabó Emma, Bajusz István nőiszabó segéd és Bede Irén, Lóvi Albert kf. napszámos és Stern Sára, Szegedi János gyárimunkás és K. Meszáros Zsuzsanna, Vas György cipészsegéd és Bugán Erzsébet.

HALÁLOZÁSOK:

Özv. Róth Ferencné Tőkés Zsuzsanna 80 éves Juresik Pálné Kollányk Anna 43 éves, Barti Béláné Kovács Ilona 67 éves, özv. Kunda Sámuelné szül. Csida Terézia 88 éves, Bálint Lajos 73 éves, Bak János 73 éves, Novák Kálmánné Kiss Zsuzsanna 63 éves, Szébeni József 57 éves, Szabó Demeter 73 éves, Planer Oszkár 65 éves, Balozsán Lőrinc 67 éves, Elek Ferencné Kuk Anna 67 éves, Kordó Béni 40 perces Fodor Anna 44 éves, Vakares Lajos 55 éves, Berger Regina 63 éves, Szöllősy István 59 éves, Páskuj Sándor 63 éves, Cseke I. óras, Kozma Józsefné Dávid Rozália 48 éves, Peto Sándor 61 éves, Báthori Sándor 29 éves, Orenies Alajos é Orenies Malvin 73 éves, Korponai Ferenc 1 éves.

SZÍNHÁZ

Színhózi iroda közleményei:

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA. Madách Imre remekművével kezdi meg negyedik színiévadját Putnik Bálint, a Szigligeti Színház igazgatója elsőrendűen megszervezett társulatával. Az Ember tragédiájában mutatkozik be a prózai együttes, melyet Horváth Jenő, a társulat drámai főrendezője különös gondal készít elő a pénteki bemutatóra. A teljesen új díszletek Plivelics Emil díszlettervező tervei alapján a színház műhelyeiben készültek. Az Ember tragédiája pénteken bemutató hérlében, szombaton A) hérlében, hétfőn és kedden este hérlétszünetben kerül színre.

AZ OPERETTEGYÜTTES vasárnap este a Mária főhadnagy című nagysikerű

operettben mutatkozik be. Vasárnap délután 4 órakor pedig a legmulatságosabb operettjüdjön, a Patyolatkisasszony van oleső helyárrakkal műsoron Imrik Julcsival a címszerepben.

MŰSOR:

Pénteken este 1/2 8-kor: *Az ember tragédiája*, (bemutató hérlét 1.)
Szombaton délután 4 órakor: *Egy nap a világ*, (katonaelőadás).
Szombaton este 1/2 8-kor: *Az ember tragédiája*, (A hérlét 1.)
Vasárnap délután 4 órakor: *Patyolatkisasszony*.
Vasárnap este 1/2 8-kor: *Mária főhadnagy*.
Hétfőn este 1/2 8-kor: *Az ember tragédiája* (hérlétszünet).

SPORT

Félix-fürdőbe rándul ki az Újpest ellen készülő NAC

A labdarúgó csapatnak soha sem lehet elmélni a lejátszott mérkőzések felett akár győztesen, akár vereséggel végződtek is azok, mert az új hét kezdetével megkezdődik a legközelebbi ellenfél elleni készülődés, ez pedig már csak előre enged nézni mindenkit. Így van ez most a NAC táborában is. Hiába játszott vasárnap országgrázó szőpen, hiába lépte le a kétszer bajnok Csepelt, a nagy csatát követő napon már a legközelebbi ellenfél kerül előérbe, az ellen kell készülni.

A NAC most különösképpen rá van utalva a leglelküimeretesebb munkára, elsősorban azért, mert a Csepel elleni jó hírnév nem szenvedhet csorbát, másodszor pedig az Újpest mindig kemény harcra kényszerítette a zöld-fehéreket, most pedig a magas formát mutató lilák különösen nehéz diónak ígérkeznek.

Tegnap délután zajlott le az Erzsébetligeti pályán a szokásos keddi erőnléti edzés. Kint voltak a játékosok hiány nélkül. Az edzést Rónay Ferenc vezette le. Először hemelegítő körözt, majd különböző izomgyakorlatokat végeztek a játékosok. Később egyszerű labdajátékokra került sor s végül a csatárok kapura lövöldöztek.

A gyakorlatok alatt kielégítően mozogtak a fiúk, bár egyesek pa-

naszkodtak, hogy a Csepel ellen kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. Ezek azonban rendszeres kezeléssel a hét végére remélhetőleg elmúlnak.

*

Edzés után beszélgettünk Rónay Ferenc edzővel:

— Nagyon nehéz mérkőzésnek ígérkezik az újpesti, így csak a leglelküimeretesebb előkészülettel vehetjük fel a lilákkal a harcot. A NAC-nak különben is mindig a legkeményebb ellenfelei közé tartozott az Újpest csapata, most ez a helyzet csak fokozódhatott. Ugyanis Zsengellérék felfelé ivelő formát mutatnak, a bajnokságban komoly szerepet kívánnak játszani, így saját pályájukon mindent elkövetnek majd, hogy a két értékes pontot odahaza tartsák.

— Nekünk most arra kell törekedni, hogy megmaradjon a csapat egysége, átütőképessége és erőnléte. Sajnos, a Csepel ellen jónéhány játékosunk kisebb-nagyobb sérülést szenvedett s emiatt az erőnléti edzés nem folytatható olyan lendülettel, mint ahogy az szokott. Éppen ezért a vezetőség el is határozta, hogy a csapatot ma kiküldi a Félix-fürdőbe, ugyanis a gyógyviz igen jól tesz a kisebb sérüléseknek, zuzódasoknak is.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 30. Budapest I.

6.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 6.25 Ebresztő, Torna, Reggeli zene. 7.00 Hírek, Közlemények. 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája. 10.15 A folyamerők szalonzenekara. 11.15 Hajdu Mihály zongorázik. 11.40 Gáthi Graf Ernő előadása. 12.10 Szórakoztató zene. 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 14.00 Magyar Revü Táncczenekar. 15.00 Kamarazene. 15.30 Ispánovits Sándor előadása.

16.15 Magyar nóták. 17.00 Gáspár Lajos cigányzenekara. 17.25 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 17.50 A rádió hangversenydobogóján. 18.40 Vitéz Simon Elemér előadása. 19.00 Szeptember végén. 20.00 Sportbajnokok a mikrofon előtt. 20.35 Se szó, se beszéd — muzsika! 22.40 A rádiózenekar műsorából.

Budapest II.

19.00 Francia nyelvoktatás. 19.30 Gergely Ferenc orgonáj az Ezerem templomból. 20.25 Géczy Barnabás zenekara. 21.00 Emlékeink a századforduló operettjeiből.

PÉNTEK, OKTOBER 1. Budapest I.

6.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 6.25 Ebresztő, Torna, Reggeli zene. 7.00 Hírek, Közlemények. 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája. 10.15 A rádiózenekar műsorából. 11.15 Enekkari művek. 11.40 Müllerné Mikes Margit dr orvos előadása. 12.40 Beszkárt-zenekar. 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 14.00 Zenekari művek. 15.00 Weidinger Ede szalonzenekara. 15.30 Cholnoky Jenő előadása. 16.15 Tabányi Mihály tánczene-együttes. 17.00 Rendőrzezenekar. 17.50 Sportközlemények. 18.00 Német hallgatónaknak. 18.20 Népdalfelóra. 19.00 A tavasz. Josef Strauss operette. 20.20 Boldizsár Iván előadása. 20.35 Mindenből egy keveset. 21.15 Táncczene. 22.40 Linz Mária hegedűl. 23.00 A rádiózenekar műsorából.

Budapest II.

18.30 Hamlet. Tragédia öt felvonásban. 22.00 Szalonötös.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-véte!

Angóra sülők nagyon olcsón eladók. Nagy Itce-u. 10. (Gerliczy-utca) vasúti átjáró.)

Ingalan

Eladó sürgősen tudószanatorium közelében egy katasztrális hold szőlő, terméssel együtt, egy szobás lakással. Ár 24.000 pengő. Özv. Tatayné, Szilágyi-utca 12. Telefon: 28—74. 787

Allás! nyec

LAPKIHORDÓ Velence környékére felvétetik, Jelentkezni a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 768

Munkálányokat felvesz a Turul Szövetség, Árpád vezér-ut 47. 788

Takarítónöket felvesz a Rimanóczy-szálloda. 791

Szerény igényű gyermekszereető nő keresek egész napra kis háztartáson vezetésére. Cim a kiadóban. 798

Allás! kezes

Idősebb német urino gyermek mellő ajánlkozik hazhoz, vagy felnapra. Cim kiadóban. 797

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragazzal poloskat, melyt, petéit mindenből felelősséggel irtja. Csutoras Szilágyi-ut. 7. Telefon 14—21. 664

Lakás

Elcserélném 2 szobás öszkomfortos, modern, regiberü lakasomat nagyobb. Cim: Barabás, Kapucinus-u. 1. sz. 794

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

A szerkesztéért felelős kiadóért felelős:
Dr Paál Árnád Dr Virág Jeromos
főzet. igazg. Szent László-nyomda R.T.
vezető igazg. vezető igazg.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Teréz-utca 5 szám